

129 -102 ศิลปะและสังคายนิยม

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาวិไล >> <http://elearning.siam.edu>

เครื่องสาย (String Instruments)

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายเกิดเสียงโดยการทำให้สาย
สั่นสะเทือน มีทั้งการดีดและตี เครื่องดนตรีที่บรรเลงโดยการดีดส่วน
ใหญ่ (ยกเว้นฮาร์พ) จัดอยู่ในตระกูลลูท (Lute Family) ซึ่งต่อมามี
วิวัฒนาการเป็นเครื่องดนตรีที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น ลูท (Lute)
ไลร์ (Lyre) เป็นเครื่องดนตรีโบราณ

ที่นิยมใช้ในปัจจุบันได้แก่ กีตาร์ (Guitar) แบนโจ (Banjo) แมนโด
ลิน (Mandolin) และฮาร์พ (Harp) ส่วนเครื่องดนตรีในตระกูลไวโอลิน
(Violin Family) เช่น ไวโอลิน (Violin) วิโอลา (Viola) เซลโล (Cello)
และดับเบิลเบส (Double Bass) มีวิวัฒนาการมาจากเครื่องดนตรีตระกูล
ไวโอลต์ (Viol Family) โดยได้เปลี่ยนแปลงขนาดและรูปร่างเรื่อยมาเป็น
เวลาหนึ่งศตวรรษ จนกระทั่งมีขนาดและรูปร่างดังที่เห็นในปัจจุบัน

เกิดเสียงโดยการกดนิ้วลงที่ตำแหน่งต่างๆ บนสะพานนิ้ว (Finger Board) มีทั้งการดีด และการสีโดยใช้คันชัก คันชักทำด้วยขนหางม้าทาด้วยยางสนเพื่อทำให้เกิดความฝืด เครื่องดนตรีประเภทนี้ทำให้เสียงเบาโดยการใช้นิ้ว (Mute) เสียบไว้ที่หย่องหรือส่วนล่างของสาย การนับจำนวนสาย นับจากสายที่เล็กสุดเป็นสายที่ 1 เรียงลำดับกันไปหาสายใหญ่

เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย สายของเครื่องดนตรีประเภทนี้มีทั้งสายที่ทำมาจากเส้นลวด เส้นเอ็น เส้นไหม ไนลอน หรือโลหะอย่างใดอย่างหนึ่ง นำมาขึงให้ตึง ความตึงของเสียงขึ้นอยู่กับรูปร่าง และวัสดุที่นำมาใช้ทำกะโหลกเครื่องดนตรี กะโหลกเครื่องดนตรีทำหน้าที่เป็นตัวขยายเสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนของสาย

ไวโอลิน (Violin)

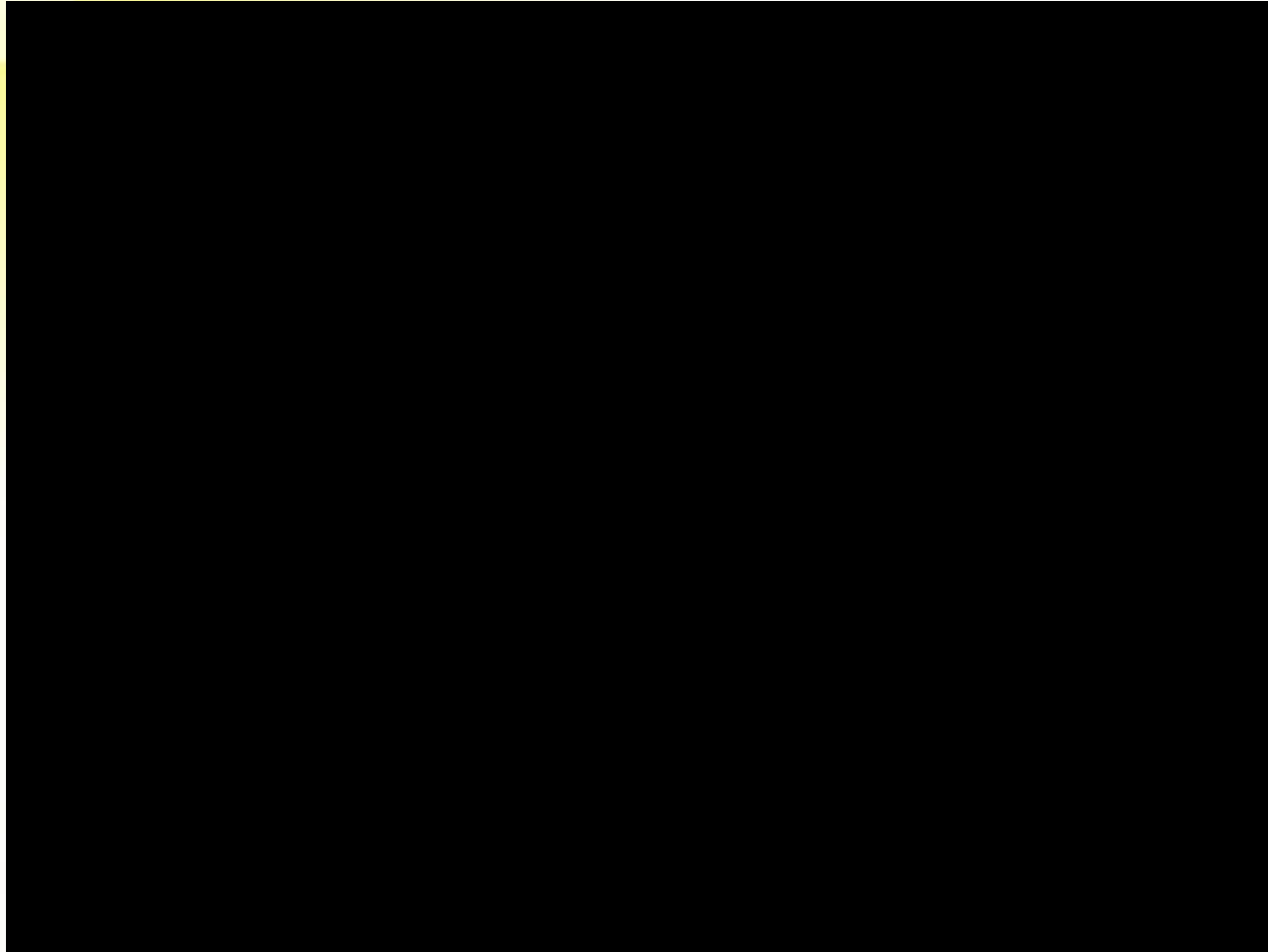
ไวโอลิน คือ เครื่องดนตรีที่กำเนิดเสียงในระดับเสียงสูง คือเสียงที่แหลมจนถึงต่ำปานกลาง เป็นเครื่องดนตรีจัดอยู่ในตระกูลไวโอลิน (Violin Family) ไวโอลินแบบมาตรฐานลำตัวจะมีความยาว 23.5 นิ้ว คันชักจะทำได้ด้วยไม้มีลักษณะคล้ายธนู ยาว 29 นิ้ว สายคันชักทำด้วยขนหางม้า

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

วีโอลา (Viola)

วีโอลามีขนาดที่หลากหลายมากที่สุดในการบรรดาเครื่องดนตรีในตระกูลเดียวกัน เพื่อให้การสะท้อนเสียงสมบูรณ์แบบเช่นเดียวกับไวโอลิน มีขนาดความยาวอยู่ที่ 38 ถึง 45 ซม. ทำให้บทบาทของวีโอลาในฐานะที่เป็นเครื่องดนตรีแสดงเดี่ยว ซ้ำกว่าไวโอลินและเชลโลซึ่งเป็นเครื่องดนตรีในตระกูลเดียวกัน

เซลโล (Cello)

เซลโลมีขนาดยาวและใหญ่กว่าไวโอลินเป็น 3 เท่าและใหญ่กว่าไวโอลา 2 เท่าโดยประมาณ ลำตัวของเซลโลทำด้วยไม้ มี 4 สาย คุณภาพเสียงต่ำทุ้มลึกกว่าเสียงไวโอลิน เซลโลเล่นด้วยวิธีสี และวิธีดีดเหมือนกับไวโอลินและไวโอลา ในขณะที่เล่นหันด้านหน้าออก ใช้เข่าหนีบให้เซลโลอยู่ระหว่างขาทั้ง 2 ข้าง

ดับเบิลเบส (Double Bass)

ดับเบิลเบสเป็นเครื่องดนตรีในตระกูลไวโอลินที่มีขนาดใหญ่ที่สุด เสียงทุ้มต่ำ มีความยาวประมาณ 74 นิ้ว ตรงช่วงบ่าของเครื่องจะมีความลาดมากกว่า พื้นแผ่นด้านหลังของลำตัวจะแบนราบมากกว่า การตั้งสาย ทั้ง 4 ก็จะได้ระดับต่างกันในระยะขั้นคู่ 4 แทนที่จะเป็นคู่ 5 เหมือนกับเครื่องดนตรีชนิดอื่นๆ สายดับเบิลเบสมีลูกบิดขนาดใหญ่ จะมีล้อเฟืองเพื่อต้านแรงดึงของสายและสะดวกในการขึ้นสาย ผู้บรรเลงเวลาเล่นต้องยืนหรือนั่งเก้าอี้สูงๆ ตรึงเครื่องไว้บนพื้นโดยมีหมุดยึดไว้

ฮาร์พ (Harp)

ฮาร์พ เรียกอีกอย่างว่า “พิณ” มีเสียงเกิดขึ้นจากการใช้นิ้วดีดสายเสียงของเครื่องดนตรีนี้ปกติแล้วมี 47 สาย และที่เหยียบเบดคัล 7 อัน เบดคัลแต่ละอันจะควบคุมสายเสียงแต่ละชุด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

1) ฮาร์พขนาดใหญ่ที่มีคันเหยียบ (pedal harp) มี 47 สาย เรียกกันง่าย ๆ ว่า แกรนด์คอนเสิร์ตฮาร์พ (Grand Concert Harp) มีขนาดลดหลั่นกันไป เช่น Semi grand และ salon วงดุริยางค์ซิมโฟนีที่มีมาตรฐานจะใช้ฮาร์พขนาด Grand Concert 47 สาย เท่านั้น

2) ลีเวอร์ฮาร์พ (Lever) ฮาร์พที่ใช้ไกเปลี่ยนเสียงจะมีขนาดต่างๆ กัน เช่นเดียวกัน มี 36 สาย ซึ่งบางรุ่นอาจใช้บรรเลงเทียบเท่าฮาร์พชนิดคันเหยียบ

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

ไลร์ (Lyre)

ไลร์ คือ เครื่องดนตรีที่ต้องเล่นด้วยวิธีดีด มีโครงสร้างอย่างง่าย ๆ มี
แขนสองข้างยึดติดกับกล่องเสียง มีคานระหว่างแขนทั้งสองข้างเพื่อ
สำหรับไว้ขึงสาย ส่วนมากทำมาจากกระดองเต่า รูปทรงของไลร์ มีความ
แตกต่างกันอย่างหลากหลาย

ลูท (Lute)

ลูท คือ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เล่นด้วยการใช้นิ้วดีด รูปร่างของลูทเหมือนกับขี้ผึ้งไบหรือลูกแพร์ผ่าครึ่ง คอของลูทมีเฟร็ต (Fret) คั่นอยู่ 7 อัน ถ้าคอยาวมากจำนวนเฟร็ตก็จะมากขึ้นด้วย หมุดสำหรับขึงสายเอนไปด้านหลัง เพื่อช่วยขึงสายให้แน่น

แบนโจ (Banjo)

แบนโจ เป็นเครื่องดนตรีในตระกูลลูท เล่นด้วยวิธีตีด้วยนิ้วมือ หรือตีด้วย เพ็คทรัม (Plectrum) กล้องเสียงของแบนโจจะเหมือนกับ หน้ากลอง มีหนังแท้หรือหนังเทียมซึ่งปิดอยู่ คาครอบหรือวงรอบด้วยไม้ หรือเหล็ก เพื่อให้หนังตึง มีหมุดยึดสายเช่นเดียวกับกีตาร์ คอแบนโจ มีเฟรท (Feat) คั่นอยู่เหมือนกับคอของกีตาร์ สายของแบนโจมีจำนวน ตั้งแต่ 4, 5 หรือ 9 โดยทั่วไปใช้ 5 สาย

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

มหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

กีตาร์ (Guitar)

กีตาร์ คือ เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย เล่นโดยการดีด เกี่ยว ดึง หรือกรีดลงบนสายกีตาร์ อาจใช้นิ้วหรือเพ็คทรัมก็ได้ ก้องเสียงของกีตาร์มีลักษณะคล้ายไวโอลินขนาดใหญ่ คอยาว มีเฟรทโลหะวางคั่นอยู่ มี 6 สาย และมีหมุดยึดสายที่ปลายคอกีตาร์ สายของกีตาร์มีทั้งที่ทำด้วยโลหะ และไนลอน กีตาร์สายไนลอนจะเรียกว่า กีตาร์คลาสสิก

แมนโดลิน (Mandolin)

แมนโดลิน เป็นเครื่องสายที่ให้กำเนิดเสียงในระดับเสียงสูง แมนโดลินตั้งเสียงเท่ากับเป็นคู่ มีลูกบิดคล้ายกีตาร์ใช้ในการตั้งเสียง และมีนม (Feat) รองรับสาย เวลาเล่นจะใช้นิ้วมือซ้ายจับตัวแมนโดลินและใช้มือขวาดีด ลักษณะการดีดคล้ายการดีดกีตาร์โดยใช้เพล็คทรัม (Plectrum) หรือปิ๊กดีดไปที่สาย โดยใช้เทคนิคการดีดแบบ ทรีโมโล (Tremolo) คือการดีดสายขึ้นลงอย่างรวดเร็วติดต่อกันเพื่อให้เกิดเสียงสั่นรัว มืออยู่ 2 ชนิด คือ

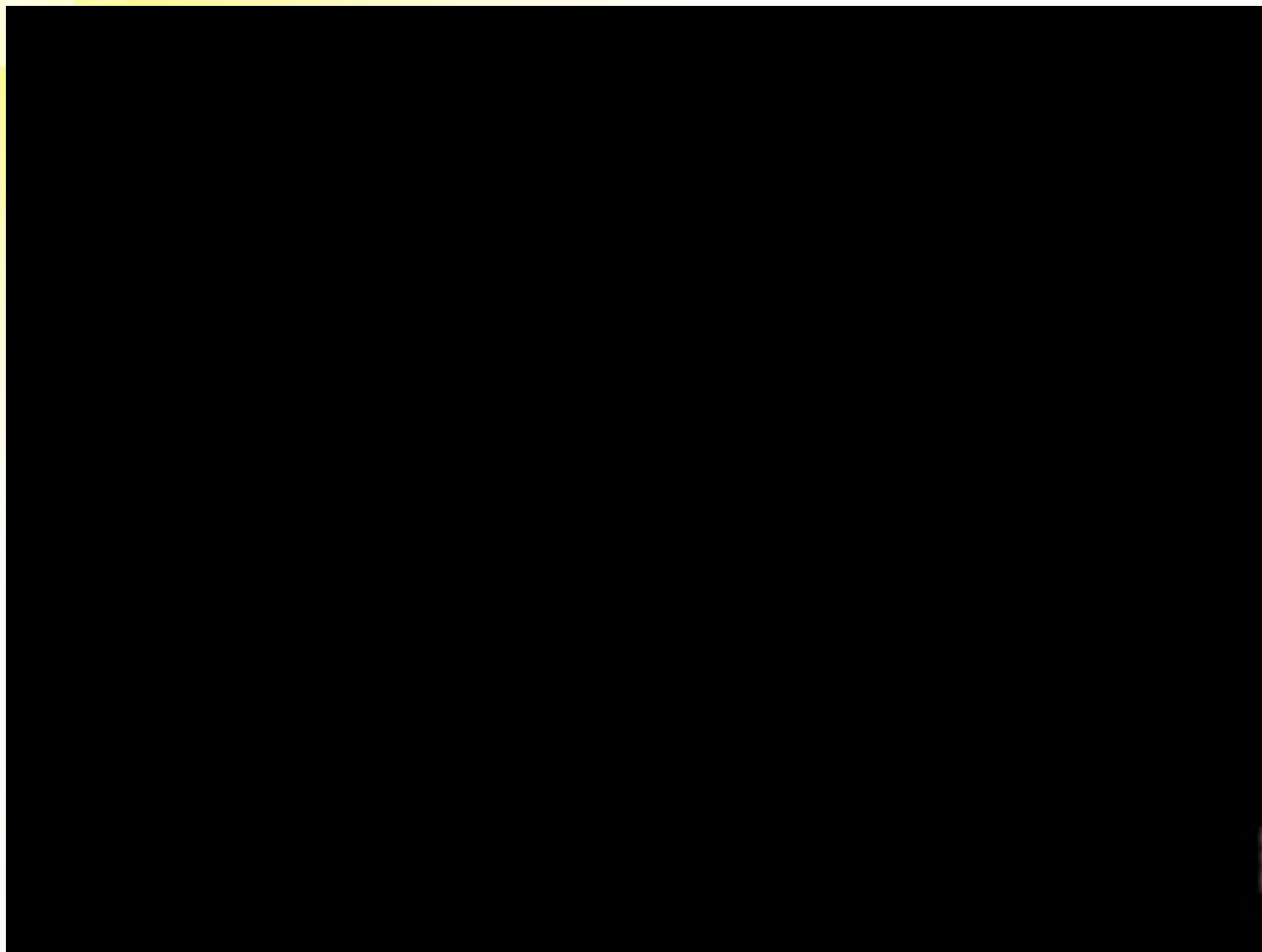

1. Neapolitan มีความยาว 2 ฟุต เป็นที่รู้จักทั่วไป มีสาย 4 คู่ (8 สาย) ตั้งเสียงเท่ากันเป็นคู่ๆ 4 คู่ ตั้งสายเหมือนกับไวโอลิน ในระยะขั้นคู่ 5

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

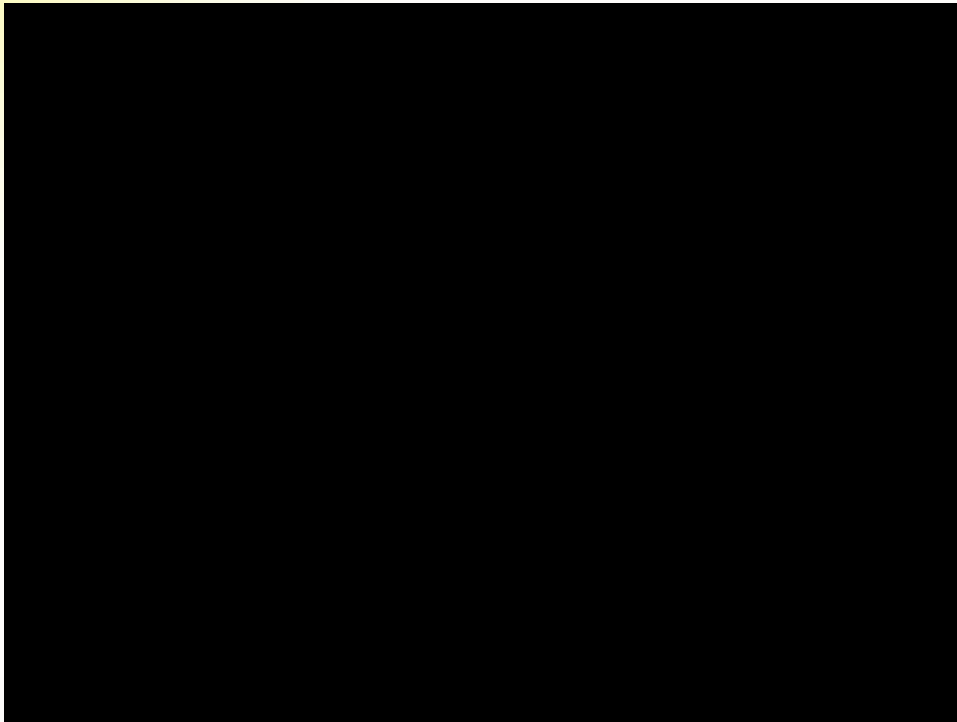

2. **Milanese** มีขนาดใหญ่กว่า **Neapolitan** ใช้สาย 5 - 6 คู่ (10 - 12 สาย)
คอของแมนโดลินชนิดนี้มีเฟร็ตคั่นอยู่ประมาณ 12 เฟร็ต สามารถให้
เสียงแบบครึ่งเสียงได้

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

มหาวิทยาลัยศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

- <http://nuy1.exteen.com/>

มหาวิทยาลัยสยาม
Siam University

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป >> <http://elearning.siam.edu>

Q & A

แบบฝึกหัดบทที่ 9

1. ไวโอลินเริ่มมีปรากฏใช้ในศตวรรษที่ เท่าไหร่

2. จากรูปที่เห็นเรียกว่า

3. จากรูปที่เห็นไวโอลินมีกี่สาย

4. ไม้ที่อยู่ข้างเครื่องดนตรีเรียกว่าอะไร

5. จากรูปที่เห็นเครื่องดนตรีมีชื่อเรียกว่าอะไร และมีจำนวนสายกี่เส้น